

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de erroribus Pelagianorum, de gratia, de iustificatione & merito,
de virtutibus theologicis & quatuor cardinalibus, ac de ineffabili mysterio
incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

§. IV. Resolvitur breviter dubitatio incidens, num scilicet cognitio quâ
anima Christi per scientiam infusam futura contingentia contemplatur,
dicenda sit intuitiva, vel abstractiva?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77177)

tingentia in seipsis representantem: nam in primis non repugnat ex parte ipsius futuri, quia, ut statim dicemus, futurum, prout absoluto & efficaci divina voluntatis decreto subditur, est representabile per speciem creatam, quia prout sic habet esse determinatum in suis causis. Similiter non repugnat ex parte ipsius speciei, quia hæc species, quamvis sit creata, est altioris ordinis quam omnes species creatae quæ possunt esse connaturales alicui intellectui creato, & est peculiariter producta ad imitationem divinæ essentiae: quare sicut divina essentia, ut habet adiunctam determinationem suæ voluntatis, representat futura contingentia per modum speciei intelligibilis, ita etiam hæc species potest participare hanc perfectionem, ut futurum contingens directe & immediate representet. Unde ad primam probationem in contrarium, concessa Majori, distinguo Minorem: Futurum contingens secundum se sumptum non habet determinatum esse, concedo Majori. Ut subest efficaci & absoluto decreto voluntatis divinæ, nego Minorem, & Consequentiam. Licet ergo futurum contingens secundum se consideratum, & pro priori actus primi omnium suarum causarum, sit omnino indifferens ad esse & non esse, ac proinde prout sic representari nequeat per aliquam speciem, nec subest infallibili cognitioni, supposita tamen præsentis determinatione causæ primæ, qualiter à nobis pro statu futuritionis supponitur, iam est ad esse determinatum, non pro tempore quo dicitur futurum, sed ad esse pro illo tempore pro quo ut exultat per liberam Dei voluntatem decernitur; & hæc determinatione ad essendum supposita, potest per speciem creatam supernaturaliter à Deo infusa representari, & infallibili cognitioni subesse, subindeq; per scientiam supernaturalem animæ Christi infusam in se immediate cognosci.

Ad secundam probationem Antecedentis, nego sequelam Majoris, nam entia supernaturalia, & cogitationes cordium, sunt representabilia per speciem creatam, & tamen nequeunt ab Angelo naturaliter cognosci: non ergo ex eo quod futura contingentia possint per speciem creatam in seipsis representari, sequitur quod possint ab Angelo naturaliter cognosci: ratio autem à priori huius impotentiae in Tractatu de Angelis tradita est.

Ad tertiam probationem Antecedentis, nego Minorem pro secunda parte: ad probationem in contrarium dicendum, ad speciem supernaturalitatem sufficere quod obiectum sit supernaturale in ratione obiecti cognoscibilis, quamvis entitativè non sit supernaturale: licet autem plura ex futuris contingentibus sint entitativè naturalia, omnia tamen in ratione obiecti cognoscibilis supernaturalia sunt, eo quod eorum cognitio nulli creaturæ factæ aut factibili possit esse contraturalis: quod sicut sufficit, ut illorum cognitio sit supernaturalis entitativè, ita & ut species illa representans supernaturalis sit.

§. IV.

Resolvitur breviter dubitatio incidens, num scilicet cognitio quæ anima Christi per scientiam infusam futura contingentia contemplatur, dicenda sit intuitiva, vel abstractiva?

105. **R**atio dubitandi sumitur ex principiis jam statutis, ostendimus enim Christum per scientiam supernaturalem infusam futura contin-

gentia in seipsis immediate cognoscere: Sed cognitio ad rem immediate & ut in se terminata non est abstractiva, sed intuitiva: Ergo videtur quod Christus per scientiam supernaturalem infusam, non abstractivè, sed intuitivè, futura contingentia cognoscat. Ita Cajetanus hic citatur ad secundum dubium, Alvarez disput. 60. & aliter in manuscriptis ad istum articulum.

Nihilominus probabilior videtur sententia Medinae, Bannez, Nazarij & aliorum Thomistarum, existimantium animam Christi Dominæ scientiam supernaturalem infusam, etiam cognoscere futura contingentia in seipsis, ea tantummodo cognoscere per notitiam propriè intuitivam.

B Ratio fundamentalis est, quia notitia propriè intuitiva petit obiectum sibi physice coexistens in eadem mensura durationis: Sed cognitio scientiæ infusæ, & futura contingentia, non coexistunt physice in eadem durationis mensura: Ergo talia futura per scientiam animæ Christi infusam, non cognoscuntur propriè intuitivè: Minor est certa, nam scientia infusa animæ Christi non mensuratur æternitate, sed tempore durationis: futura verò non coexistunt tempori, sed lū æternitati, quæ ratione suæ infinitatis, & indivisibilitatis ambit & continet in unico numero divisibili, quæ successivè existunt in tempore: in Tractatu de scientia Dei fuisse exposuimus. Major verò, in qua est difficultas, probatur primo ex D. Thoma q. 3. de verit. art. 3. ad 8. ubi dicitur: Simplex notitia dicitur, non ad excludendum rationem scientiæ ad seipsum, qui inseparabiliter una scientiam comitatur, sed ad excludendam aduersionem eius quod est extra genus notitiæ, sicut est respectu rerum quam addit scientia visionis. Ergo iuxta Thomam, scientia visionis, seu intuitiva notitia, petit terminari ad obiectum actu extrinsecus existens, & physice cognitioni coexistere.

Secundò, Idem S. Doctor variis in locis quo loco citato Tractatus de scientia Dei adducimus, ex eo probat præterita, præsentia, & futura intuitivè à Deo videri, quia sunt ipsi in sua æternitate præsentia: quod de præsentia realis physica, & non solum obiectiva & intentionali, intelligendum esse, cum communi Thomistarum sententia, ibidem docuimus, & pluribus argumentis demonstravimus: Ergo ad rationem notitiæ intuitivæ exigitur physica obiecti præsentia, in ea saltem duratione quæ mensuratur cognitioni.

Tertiò, Nomen visionis, seu intuitus translatum est ex visione corporea ad significandam cognitionem intellectualem: Sicut ergo ex visione corporeâ cognoscuntur, sunt secundum actualem existentiam præsentia videntur, ita etiam quæ cognoscuntur ab intellectu, ut dicuntur cognosci visione, seu notitiâ intuitivâ, debent esse præsentia secundum actualem existentiam cognoscenti, in ea saltem duratione quæ mensuratur cognitioni.

Denique id patet ex definitione notitiæ intuitivæ, quæ rei præsentis notitia dicitur, quod intelligendum esse de præsentia physica, & non tantum de obiectiva, ex eo manifestum videtur, quod alias non differret à notitiâ abstractivâ, cum istius obiectum obiectivam & intentionalem præsentiam habeat in mente cognoscentis.

Ex his patet solutio ad rationem dubitandi in titio propositam, concessa enim Majori, Minor distinguenda est: Cognitio ad rem immediate terminata, non est abstractiva, sed intuitiva.

si res illa physicè & realiter cognitioni coexistat, in ea saltem duratione quâ mensuratur coexistat, concedo Minorem. Si ei non coexistat realiter, sed objective tantum, nego Minorem, & Consequentiam. Cognitionis ergo futurorum habita per scientiam supernaturalem animæ Christi infusam, etsi ad illa in se terminetur, hoc est non in alio medio, & illorum existentiam ut futuram attingat; quia tamen non attingit illorum existentiam ut exsecutam, & ipsi cognitioni physicè coexistentem, non est propriè & in rigore notitia intuitiva, sed abstractiva, ad quam non requiritur quod omnino ab existentia objecti præcindat, aliàs cognitio rei ut possibiliter existentis, abstractiva notitia non esset, sed quod præcindat ab existentia objecti, ut physicè præsentis, & physicè coexistentis durationi illius.

Dixi cognitionem quâ anima Christi, per scientiam infusam, futura contingentia cognoscit, non esse propriè & rigorosè intuitivam, quia si intuitio largè & impropriè accipitur, prout scilicet cognitionem claram & evidentem significat, futura contingentia intuitivè per scientiam infusam animæ Christi cognoscuntur; nam ejus cognitio non est obscura & ænigmatica, sicut notitia fidei, sed clara & manifesta.

§. V.

Corollaria præcedentis doctrinæ.

EX dictis colligitur primò, duplex intercedere notabile discrimen inter notitiam futurorum contingentium, quam anima Christi habet per scientiam beatam, & eam quàm elicit mediante scientiâ infusâ. In primis enim Christus per scientiam beatam, videt futura contingentia in decreto, ut medio prius cognito, seu potius in essentia divina, ut per illud determinata: scientia verò infusâ, nec in decreto, nec in alio medio prius cognito, futura cognoscit, sed ea in seipsis immediatè, per species à Deo infusâ illa immediatè & directè repræsentantes, contempletur.

Secundò, anima Christi per scientiam infusam non cognoscit futura contingentia, notitiâ propriè intuitivâ, bene tamen per scientiam beatam: quia mensura scientiæ infusæ, nimirum tempus discretum, non coexistit rebus præteritis & futuris, bene tamen æternitas, quæ est mensura scientiæ beatæ, seu visionis beatificæ.

Dices, Mensura visionis beatificæ non est æternitas essentialis, sed participata, ut in Tractatu de visione beatifica docuimus: Atqui æternitas participata non coexistit rebus præteritis & futuris, quia cum sit quid creatum & finitum, non continet eminenter durationes rerum inferiorum, sicut æternitas per essentiam, quæ mensurat esse divinum: Ergo ipsa etiam scientia beatæ animæ Christi, non cognoscit futura contingentia, per notitiam quæ sit verè & propriè intuitiva.

Respondeo, concessâ Majori, negando Minorem, ad cujus probationem responderi potest primò cum Nazario hic art. 1. controversiâ unicâ quâ 4. notabili 2. durationem visionis beatificæ, tametsi creata & finita sit, & ob hoc non contineat omnem durationem possibilem, quia tamen est formalis participatio æternitatis divinæ, & in supremo ordine durationum creaturarum constituta, continet eminenter omnem durationem realem præsentem, præteritam, & futuram;

Tem. IV.

simulque coexistit physicè omnibus rebus creatis, præteritis, præsentibus, & futuris; ac proinde visio mensurata per illam, est intuitiva notitia omnium horum objectorum.

Secundò & fortè melius dici potest, quod mensura visionis beatificæ est participatio in æternitate Dei per essentiam, quæ esse Dei, ejusque operationes mensurat: in æternitate verò essentiali reperiuntur duo, nempe continere eminenter omnes durationum differentias, & rebus creatis coexistere, antequam sint in seipsis in suis propriis durationibus: ex quibus æternitas participata, quæ visionem beatificam mensurat, non participat primum, quia dicit infinitatem; bene tamen secundum, nempe physicè coexistere rebus præteritis, & futuris, ut in æternitate contentis, quia in hoc infinitas non relucet. Sicut ergo per scientiam infusam, participatur divina futurorum cognitio, sub conceptu evidentie, & certitudinis, absque eo quod participetur sub conceptu intuitionis: ita per visionem beatam participatur cognitio divina, sub conceptu coexistentis physicè ad præterita & futura, ut in æternitate contenta, absque eo quod participetur sub conceptu continentis eminenter differentias rerum præteritarum & futurarum, ac durationes illarum.

Colligitur secundò, cognitionem futurorum contingentium, quam anima Christi habet per lumen propheticum, non esse verè & propriè intuitivam: cum enim talis cognitio non mensuretur æternitate, sicut visio beatifica, sed tempore discreto, sicut scientia infusâ, non coexistit rebus præteritis & futuris; unde non potest magis obtinere rationem intuitionis, respectu futurorum contingentium, quàm scientia infusâ.

Dices, Prophetæ dicuntur in Scriptura videntes 1. Regum 9. *Vbi est domus videntis?* Et Abraham ex eo quod prophetico lumine cognoverit adventum Christi, dicitur Joan. 8. illud vidisse: *Abraham pater vester exultavit ut videret diem istum, vidit & gavisus est.* Sed visio propriè accepta, est intuitiva cognitio: Ergo cognitio quàm habent Prophetæ de rebus futuris, est intuitiva.

Respondeo Prophetas dici videntes, ratione claritatis quâ cognoscunt aliquando futura, non verò ratione intuitionis; etenim cognitio clara, contrapositive ad obscuram, visio dicitur.

ARTICULUS VI.

Utrum Christi anima per scientiam inditam cognoverit omnes creaturas posibles?

Ratio dubitandi est, quia anima Christi, utpote Verbo Divino hypostaticè unitæ, attribuenda est omnis perfectio possibilis: Sed non implicat totam possibilem collectionem extra verbum per scientiam infusam cognosci: Ergo de facto ea fuit ab anima Christi cognita. Major ex suprâ dictis patet, Minor probatur primò. Ubicumque D. Thomas negavit animæ Christi ut possibilem omnium possibilem cognitionem, id probavit, quia ex illa sequeretur comprehensio omnipotentie, quæ repugnat intellectui creato, ut constat ex dictis art. 2. disputationis præcedentis: At hæc ratio non militat in cognitione collectionis possibilem extra verbum, nam comprehensio causæ non inferitur nisi tantum ex cognitione suorum effectuum in ipsa, & ex ipsa; nisi enim isto modo cognoscantur non cognoscitur

Hhh